

Whitepaper omgevingswet en bedrijven

*Drie actuele thema's onder de loep: akoestiek,
overgangsrecht en participatie*

Royal HaskoningDHV
Jurgen van den Donker
April 2018

Omgevingswet

In 2021 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Voor veel bedrijven betekent dit waarschijnlijk een vereenvoudiging in wet- en regelgeving, maar is dat ook het geval voor complexe bedrijven, IPPC- en Seveso-inrichtingen?

Op dinsdag 5 juni geeft SDU, in samenwerking met Royal HaskoningDHV, de praktijkdag Omgevingswet en complexe bedrijven, u het antwoord op onder andere deze vraag.

In dit korte whitepaper stellen we drie belangrijke vragen over de thema's die aan bod komen tijdens de praktijkdag. Ook geven we u vast praktische tips en adviezen.

1. Wat verandert er op het gebied van akoestiek?
2. Welke kansen biedt de nieuwe aanpak rondom participatie in de Omgevingswet?
3. Waarop moet ik letten bij het overgangsrecht?

Wat verandert er op het gebied van akoestiek?

Binnen uiterlijk 10 jaar na de invoering van de Omgevingswet worden alle bestemmingsplannen in een gemeente vervangen door één omgevingsplan. Dit plan wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Naast regels over ruimtelijke ordening doen ook milieuregels haar intrede in het Omgevingsplan waaronder regels ten aanzien van akoestiek. Het stelsel rondom het bepalen van akoestische belasting en verdelen van akoestische ruimte wordt hierbij herzien.

De gemeente legt in het omgevingsplan onder andere vast wat de maximale immissie voor geluid is die door bedrijfsmatige activiteiten op gevoelige gebouwen mag worden veroorzaakt. Ook wordt vastgelegd wat de maximale immissie mag zijn in gevoelige ruimten in deze gebouwen.

In situaties waarin niet aan de normen voldaan kan worden, maar een bepaalde ontwikkeling om maatschappelijke, economische of andere redenen toch wenselijk wordt geacht, kan de gemeente afwegen en besluiten dat in een bepaald gebied een hogere geluidsbelasting mogelijk is. Ook zijn er mogelijkheden om in het omgevingsplan voor een gebied juist een lagere belasting te normeren, bijvoorbeeld in een wijk waar veel ouderen wonen.

Deze vrijheid voor gemeenten in het vaststellen van geluidsnormen maakt het mogelijk geluidsgebruiksruimte planmatig te verdelen. Met het omgevingsplan kan een gemeente als dat nodig is, namelijk per gebied, of desgewenst per perceel bepalen welke immissie is toegestaan. Hiermee kan de gemeente beter rekening houden met de cumulatie van geluidbelasting door bedrijfsmatige activiteiten ook kan de gemeente beter rekening houden met toekomstige ontwikkelingen dan in het huidige stelsel mogelijk is.

Ook al is het uitgangspunt van de nieuwe Omgevingswet dat er beleidsneutraal gewijzigd gaat worden verwachten we een grote impact op de verdelingen en toekenningen van geluidsruimte. Hierbij zit de crux in de details. Opletten geblazen dus voor het bedrijfsleven.

Advies 1

De verwachting is dat de invloed van de wijziging van regels rondom akoestiek op in de huidige situatie geluidsgezoneerde gebieden minder groot is dan voor andere gebieden. Wel zal de systematiek rondom het berekenen van de geluidruimte veranderen. Er worden onder andere geluidsproductieplafonds per industrieterrein geïntroduceerd. Het is daarmee zaak om tot in detail de aankomende veranderingen in de gaten te houden zodat u als bedrijf geen geluidsruimte kwijt raakt!

Welke kansen biedt de nieuwe aanpak rondom participatie in de Omgevingswet?

De omgevingswet vraagt om participatie. Deze participatie werkt twee kanten op. Als bedrijf bent u straks verplicht om aan te geven hoe partijen zijn betrokken bij uw plannen. Zowel een plicht als een kans om de banden met uw omgeving aan te halen. Tegelijkertijd moet de overheid plannen meer in participatie met de samenleving schrijven. Dit biedt voor bedrijven de kans om invloed uit te oefenen op het beleid.

Participatie bij initiatiefnemers

Een initiatiefnemer is straks verplicht om bij de vergunningaanvraag aan te geven hoe stakeholders betrokken zijn bij het initiatief (participatie). Het grootste gevolg van deze verandering is dat een bedrijf voorafgaand aan de formele indiening van een vergunningaanvraag openheid moet geven over de plannen. Dit gaat onder andere ten koste van geheimhouding in de vroege besluitvorming van plannen van bedrijven. Daarnaast bent u dus gedwongen met de omgeving in gesprek te gaan.

Heeft u al eens in kaart gebracht welke stakeholders zich in uw omgeving bevinden, impact ondervinden van uw bedrijfsactiviteiten of zich daar betrokken bij voelen? En heeft u al eens onderzocht welke kansen, risico's en gevoeligheden spelen in uw omgeving? Het is van belang over deze vragen na te gaan denken in de komende periode in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet.

Advies 2

Een omgevingsanalyse en een daarop afgestemd participatieplan helpen bij het bepalen wie op welke manier betrokken moet worden bij bedrijfsveranderingen. Deze analyse en plan is een belangrijke bouwsteen bij de onderbouwing van participatie als indieningsvereiste bij toekomstige vergunningaanvragen.

Invloed uitoefenen op beleid

Rijk, provincies en gemeenten stellen een Omgevingsvisie op, met daarin de langetermijnvisie op ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie wordt door gemeenten nader uitgewerkt in een Omgevingsplan, dat het bestemmingsplan vervangt. Het Omgevingsplan kent meer flexibiliteit, maar bevat ook omgevingswaarden die milieueffecten reguleren (zowel emissies als immissies). Een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt getoetst aan het Omgevingsplan. Ook voor deze plannen is participatie verplicht: voor bedrijven een belangrijke kans om het bedrijfsbelang te vertegenwoordigen!

Advies 3

Gemeenten zijn nu al bezig met het opstellen van hun omgevingsvisies. Zorg voor een goede analyse van jouw huidige ruimtelijke plannen. Welke punten uit deze plannen zijn voor jou van belang om te behouden, waar heeft u meer milieuruimte nodig? Zorg in een vroeg stadium voor contact met gemeenten zodat ze jouw belangen goed op het netvlies hebben bij het opstellen van de omgevingsvisie en de uiteindelijke omgevingsplannen.

Waarop moet ik letten bij het overgangsrecht?

We staan aan de voet van de grootste wetswijziging sinds de invoering van de Grondwet. Een wetswijziging die nu al veel vragen oproept bij overheden en bij bedrijven. Hoe is het overgangsrecht geregeld. Wat als de Omgevingswet mijn activiteit niet meer regelt in algemene rijksregels? Vanaf welk moment gelden de nieuwe regels eigenlijk en wat is een bestaande vergunning nog waard onder de Omgevingswet? Dit zijn vragen die niet in algemene termen zijn te beantwoorden. Per bedrijf en situatie zal het overgangsrecht anders uitpakken. Reden om op diverse onderdelen een impactanalyse op details uit te voeren.

Direct werkende regels

Voor bedrijven gelden er op dit moment al algemene rijksregels. Deze voorschriften volgen bijvoorbeeld uit het Activiteitenbesluit milieubeheer en ook uit het Bouwbesluit 2012. Met inwerkingtreding van de Omgevingswet gaan de regels uit het Activiteitenbesluit en het Bouwbesluit 2012 over in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bkl).

Overgangsrecht vigerende vergunningen

Om de overgang naar de Omgevingswet te versoepelen, is er voorzien in zogenaamd 'overgangsrecht'. Zo gaan –bijvoorbeeld- bestaande vergunningen automatisch over in omgevingsvergunning onder de Omgevingswet en wordt voorkomen dat een bedrijf dat een vergunning heeft voor een bepaalde activiteit straks een nieuwe vergunning moet aanvragen.

Overgangsrecht bij vervallen vergunningplicht

Het overgangsrecht maakt voor het bedrijf duidelijk wat de status is van vergunningen en voorschriften die verleend zijn onder het “oude” recht. Het kan zijn dat een vergunningplichtig bedrijf ineens niet meer vergunningplichtig is. Vergunningvoorschriften voor activiteiten die niet langer meer vergunningplichtig zijn, gelden dan als maatwerkvoorschriften. Dat kan dan een maatwerkvoorschrift zijn op rijksniveau of het kan een maatwerkvoorschrift zijn op het omgevingsplan. Het kan ook zijn dat een deel van de vergunningplicht vervalt. De vergunning verliest deels of in het geheel zijn betekenis en er moet worden voldaan aan de algemene regels uit het Bal en Bkl.

Overgangsrecht bij introductie vergunningplicht

En wat als de activiteit eerst niet, maar onder de Omgevingswet wel vergunningplichtig is? In deze situatie kan er automatisch een vergunning voor beperkte duur ontstaan, om het bedrijf de tijd te geven zich aan te passen aan de nieuwe wet- en regelgeving. Daarmee voorzien de Omgevingswet en aanverwante besluiten in alle denkbare scenario's voor bestaande en nieuwe bedrijven.

Advies 4

Analyseer voor de invoering van de Omgevingswet welke situaties uit het overgangsrecht bij jouw bedrijf van toepassing zijn zodat u tijdig maatregelen kunt nemen. In lopende danwel aankomende vergunningprocedures en bij voorgenomen bedrijfsveranderingen.

Conclusie

In dit korte whitepaper is ingegaan op de volgende vragen.

1. Wat verandert er op het gebied van akoestiek?
2. Welke kansen biedt de nieuwe aanpak rondom participatie in de Omgevingswet?
3. Hoe is het overgangsrecht in relatie tot vergunningplicht bij bedrijven geregeld?

Uit dit whitepaper blijkt dat de overheid weliswaar een beleidsneutrale overgang voor ogen had met de komst van de nieuwe Omgevingswet, echter op tal van details verandert de systematiek wel degelijk. Per bedrijf is deze impact verschillend. Het beste advies dat we daarom op dit moment kunnen geven is het uitvoeren van een impactanalyse voor jouw specifieke situatie in relatie tot de Omgevingswet.

Royal HaskoningDHV is koploper op het gebied van de Omgevingswet.

Wilt u meer weten op het gebied van Omgevingswet en bedrijven dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Jurgen van den Donker
jurgen.van.den.donker@rhdhv.com

Referenties

- <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/publicaties/2016/03/23/de-omgevingswet-staatsblad>
- <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/amvbs-omgevingswet>
- <https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/publicaties/2017/05/22/consultatieversie-invoeringswet-omgevingswet-memorie-van-toelichting>